

ΤΕΛΙΚΗ

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για τα νομοσχέδια «Ο περί Λοιμοκάθαρσης (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2020» και «Ο περί Εξωδίκου Ρυθμίσεως Αδικημάτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2020»

Παρόντες:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Δημήτρης Δημητρίου

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Άριστος Δαμιανού

Πανίκος Λεωνίδου

Ευανθία Σάββα

Κωστής Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών εξέτασε κατά προτεραιότητα τα πιο πάνω νομοσχέδια σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 3 και 17 Ιουνίου 2020, καθώς και διά τηλεδιασκέψεως, η οποία έλαβε χώραν στις 12 Ιουνίου 2020. Στο πλαίσιο της συζήτησης κλήθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους ο Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, καθώς και εκπρόσωποι της αστυνομίας και της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Σκοπός του πρώτου νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί Λοιμοκάθαρσης Νόμου [Κεφ. 260], έτσι που στο πλαίσιο της εφαρμογής των έκτακτων μέτρων για διαχείριση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης που προέκυψε λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 να αυξηθούν τόσο οι προβλεπόμενες ποινές όσο και τα επιβλητέα εξώδικα πρόστιμα σε ιδιοκτήτες ή διαχειριστές οποιασδήποτε επιχείρησης ή άλλου χώρου οικονομικής δραστηριότητας, σε περίπτωση παράβασης των προνοιών κανονισμών ή/και διαταγμάτων που εκδίδονται δυνάμει των διατάξεων του εν λόγω νόμου. Επιπρόσθετα, με το ίδιο νομοσχέδιο παρέχεται η δυνατότητα σε μέλος της αστυνομίας όπως κατ' εντολήν του Αρχηγού της Αστυνομίας καταχωρίζει μονομερή αίτηση (ex parte) για έκδοση προσωρινού

διατάγματος αναστολής της λειτουργίας της επιχείρησης ή της οικονομικής δραστηριότητας που διεξάγεται σε παρανομούν υποστατικό ή χώρο.

Σκοπός του δεύτερου νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί Εξώδικου Ρυθμίσεως Αδικημάτων Νόμου [Ν. 47(Ι)/1997], ώστε οι διατάξεις του Πίνακα IV αυτού που αφορούν σε παραβάσεις των διατάξεων του περί Λοιμοκάθαρσης Νόμου και στο ύψος των επιβλητέων εξώδικων προστίμων να τροποποιηθούν, ώστε να συνάδουν με τις τροποποιήσεις που προτείνονται με το πρώτο νομοσχέδιο.

Στο στάδιο της μελέτης των δύο υπό αναφορά νομοσχεδίων ο Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως ανέφερε ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις καθίστανται αναγκαίες προς προστασία της δημόσιας υγείας, δεδομένης της ανάγκης για αυστηρή τήρηση των μέτρων υγιεινής σε χώρους όπου συγκεντρώνεται μεγάλος αριθμός ατόμων. Σύμφωνα με τον ίδιο, ύστερα από τη σταδιακή χαλάρωση των ληφθέντων προς αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 μέτρων διαπιστώθηκε ότι παραβάσεις ιδιοκτητών επιχειρήσεων, εν αντιθέσει με παραβάσεις απλών πολιτών δημιουργούν αυξημένο κίνδυνο εξάπλωσης του ιού.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ενημέρωσε την επιτροπή ότι τα νομοσχέδια έτυχαν της δέουσας μελέτης αναφορικά με τη συνταγματικότητα των προτεινόμενων ρυθμίσεων, όπως και της δέουσας νομοτεχνικής επεξεργασίας. Ειδικότερα, όσον αφορά την αναλογικότητα των προτεινόμενων εξώδικων προστίμων και ποινών, δήλωσε ότι, δεδομένου ότι οι διατάξεις του περί Λοιμοκάθαρσης Νόμου θα εφαρμόζονται μόνο σε περιπτώσεις πανδημίας, δηλαδή σε έκτακτες περιπτώσεις, κρίνεται ότι υπάρχει αναλογικότητα μεταξύ των προτεινόμενων ποινών και των περιστάσεων υπό τις οποίες αυτές θα επιβάλλονται.

Κατά τη συζήτηση των νομοσχεδίων μέλη της επιτροπής εξέφρασαν προβληματισμούς και επιφυλάξεις αναφορικά με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις και ειδικότερα ως προς τα ακόλουθα:

1. Την αναλογικότητα του ύψους των προβλεπόμενων εξώδικων προστίμων σε σχέση με την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας γενικότερα και εκάστης επιχείρησης ειδικότερα, καθώς και με το εύρος εκάστης παράβασης, το οποίο δυνατόν να κυμαίνεται από απλή παρατυπία έως ουσιαστική παράβαση.
2. Την πιθανότητα επιβολής εξώδικου προστίμου στον διαχειριστή επιχείρησης, ο οποίος ενδέχεται να μην είναι ο ιδιοκτήτης αλλά άλλος χαμηλόμισθος υπάλληλος αυτής.
3. Τις προϋποθέσεις έκδοσης του υπό αναφορά μονομερούς διατάγματος, οι οποίες πέραν της ειδικής αναφοράς στον προτεινόμενο νόμο σε αδικήματα που προβλέπονται στον περί Λοιμοκάθαρσης Νόμο και στην ύπαρξη εκ πρώτης όψεως μαρτυρίας που να συνδέει συγκεκριμένο πρόσωπο ή υποστατικό ή τόπο με το εκδικαζόμενο αδίκημα, κατ' αντίθεσιν προς τη σχετική νομολογία δεν απαιτούν προς έκδοση του σχετικού διατάγματος τη συνδρομή των προϋποθέσεων της ύπαρξης σοβαρού ζητήματος προς εκδίκαση, της πιθανότητας επιτυχίας και της δυσκολίας ή αδυναμίας απονομής πλήρους δικαιοσύνης σε μεταγενέστερο στάδιο, εάν το εξαιτούμενο διάταγμα δεν εκδοθεί.
4. Τις επιπτώσεις που η έκδοση προσωρινού διατάγματος αναστολής λειτουργίας επιχείρησης θα επιφέρει στη βιωσιμότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, λαμβανομένου ιδιαίτερος υπόψιν του πιθανώς μεγάλου χρονικού διαστήματος που το εν λόγω διάταγμα θα ορίζεται ως επιστρεπτέο.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του πρώτου νομοσχεδίου το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, λαμβάνοντας υπόψη τους προβληματισμούς των μελών της επιτροπής,

υπέβαλε νέες εισηγήσεις, οι πλείστες των οποίων περιλήφθηκαν σε αναθεωρημένο κείμενο, το οποίο υποβλήθηκε στην επιτροπή και στο οποίο προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Το ύψος του επιβλητέου εξώδικου προστίμου να καθορίζεται κατ' αναλογίαν του ωφέλιμου χώρου εξυπηρέτησης πελατών, ήτοι ανάλογα με το καθαρό εμβαδόν κλειστού ή υπαίθριου χώρου όπου εξυπηρετείται το κοινό στο οποίο απευθύνεται η συγκεκριμένη χρήση του υποστατικού.

Ειδικότερα, οι επιχειρήσεις και οι χώροι όπου διεξάγεται οικονομική δραστηριότητα και οι οποίοι θα εμπίπτουν στις πρόνοιες της υπό ψήφιση νομοθεσίας, για σκοπούς καθορισμού των επιβλητέων εξώδικων προστίμων, να κατανεμηθούν σε τέσσερις κατηγορίες ως ακολούθως:

- α. Για επιχειρήσεις ή χώρους όπου διεξάγεται οικονομική δραστηριότητα σε σχέση με αγαθά ή υπηρεσίες με ωφέλιμο χώρο εξυπηρέτησης πελατών μέχρι 50 τ.μ., σε περίπτωση πρώτης παράβασης €750, δεύτερης παράβασης σε €1 500 και σε περίπτωση τρίτης ή μεταγενέστερων παραβάσεων σε €3 000.
- β. Για επιχειρήσεις ή χώρους όπου διεξάγεται οικονομική δραστηριότητα σε σχέση με αγαθά ή υπηρεσίες με ωφέλιμο χώρο εξυπηρέτησης πελατών από 51 τ.μ. μέχρι 101 τ.μ., σε περίπτωση πρώτης παράβασης €1 500, δεύτερης παράβασης €3 000 και τρίτης ή μεταγενέστερων παραβάσεων €6 000.
- γ. Για επιχειρήσεις ή χώρους όπου διεξάγεται οικονομική δραστηριότητα σε σχέση με αγαθά ή υπηρεσίες με ωφέλιμο χώρο εξυπηρέτησης πελατών από 101 τ.μ. μέχρι 200 τ.μ., σε περίπτωση πρώτης παράβασης €2 000, δεύτερης παράβασης €4 000 και τρίτης ή μεταγενέστερων παραβάσεων €8 000.
- δ. Για επιχειρήσεις ή χώρους όπου διεξάγεται οικονομική δραστηριότητα σε σχέση με αγαθά ή υπηρεσίες με ωφέλιμο χώρο εξυπηρέτησης πελατών άνω των 201

τ.μ., σε περίπτωση πρώτης παράβασης €4 000, δεύτερης παράβασης €8 000 και τρίτης ή μεταγενέστερων παραβάσεων €16 000.

2. Ως προς την έκδοση ειδοποίησης απαγόρευσης της χρήσης υποστατικού, επιχείρησης ή χώρου όπου διεξάγεται οικονομική δραστηριότητα-
 - α. να παρασχεθεί η δυνατότητα σε μέλος της αστυνομίας, το οποίο έχει τη γνώμη ότι υποστατικό, επιχείρηση ή χώρος όπου διεξάγεται οικονομική δραστηριότητα σε σχέση με αγαθά ή υπηρεσίες λειτουργεί κατά παράβαση των όρων ή των προϋποθέσεων ή των μέτρων που καθορίζονται σε κανονισμούς και/ή διατάγματα που εκδίδονται δυνάμει του περί Λοιμοκάθαρσης Νόμου, να εκδώσει και κοινοποιήσει κατ' εντολήν του Αρχηγού Αστυνομίας προς τον ιδιοκτήτη ή τον διαχειριστή ή τους εκπροσώπους τους ή το πρόσωπο που είναι υπεύθυνο, ειδοποίηση απαγόρευσης της χρήσης υποστατικού, της επιχείρησης ή του χώρου για χρονική περίοδο που προβλέπεται στην ειδοποίηση, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε ημέρες·
 - β. η ως άνω ειδοποίηση απαγόρευσης να μπορεί να αποσυρθεί από το μέλος της αστυνομίας κατ' εντολήν του Αρχηγού Αστυνομίας σε οποιοδήποτε χρόνο·
 - γ. να παρασχεθεί η δυνατότητα σε πρόσωπο το οποίο θεωρεί ότι έχει αδικηθεί από την έκδοση ειδοποίησης απαγόρευσης να προσφύγει στον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως εντός επτά ημερών από την ημερομηνία έκδοσης της ειδοποίησης απαγόρευσης, με αίτηση για ανάκληση ή τροποποίησή της. Σε περίπτωση άσκησης προσφυγής η ειδοποίηση απαγόρευσης να εξακολουθήσει να έχει ισχύ, εκτός εάν τροποποιηθεί ή ανακληθεί από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως·

- δ. πρόσωπο το οποίο παραβαίνει ειδοποίηση απαγόρευσης να είναι ένοχο αδικήματος και να υπόκειται στις προβλεπόμενες ποινές.
3. Μέλος της αστυνομίας να μπορεί να εισέρχεται ελεύθερα και χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση σε οποιοδήποτε υποστατικό, επιχείρηση ή χώρο όπου διεξάγεται οικονομική δραστηριότητα σε σχέση με αγαθά ή υπηρεσίες, εφόσον έχει εύλογη αιτία να πιστεύει ότι διαπράττεται αδίκημα με βάση τον υπό ψήφιση νόμο, με εξαίρεση οικιακά υποστατικά για τα οποία θα απαιτείται η συγκατάθεση του κατόχου τους ή η εξασφάλιση σχετικού διατάγματος δικαστηρίου.

Στο στάδιο της συζήτησης του πρώτου νομοσχεδίου ο αρμόδιος υπουργός ενημέρωσε την επιτροπή για την απόφασή του να αποσύρει την προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση σε σχέση με τη δυνατότητα καταχώρισης μονομερούς αίτησης (ex parte) από μέλος της αστυνομίας κατ' εντολήν του Αρχηγού της Αστυνομίας, με αίτημα την αναστολή λειτουργίας υποστατικού σε χρόνο που τοποθετείται πριν από την καταχώριση κατηγορητηρίου. Όπως συναφώς ανέφερε, η θέση της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας είναι ότι δεν υφίσταται τελικά τέτοια ανάγκη, αφού με βάση τις νέες προτάσεις για τροποποίηση του κειμένου του υπό αναφορά νομοσχεδίου θα θεσμοθετηθεί διοικητικός μηχανισμός αναστολής λειτουργίας παρανομούμενων υποστατικών, ο οποίος θα ενεργοποιείται πριν από την άσκηση ποινικής δίωξης και την καταχώριση κατηγορητηρίου. Συνεπώς, όπως ανέφερε, δε συντρέχει λόγος για παροχή νομοθετικά της δυνατότητας αναστολής λειτουργίας τέτοιων υποστατικών κατά τον προταθέντα ιδιάζοντα τρόπο.

Κατά τη συζήτηση επί του αναθεωρημένου κειμένου του πρώτου νομοσχεδίου, τα μέλη της επιτροπής εξέφρασαν και πάλι προβληματισμούς και επιφυλάξεις αναφορικά με τις προτάσεις για νέες ρυθμίσεις και ειδικότερα για τα ακόλουθα:

1. Τη δυνατότητα διοικητικής αναστολής της λειτουργίας υποστατικού, επιχείρησης ή χώρου όπου διεξάγεται οικονομική δραστηριότητα με την έκδοση ειδοποίησης απαγόρευσης για περίοδο μέχρι δεκαπέντε ημέρες. Ειδικότερα, εκφράστηκε η θέση ότι η εν λόγω περίοδος είναι δυσανάλογα μεγάλη, δεδομένης της δυνατότητας που δίδεται βάσει του υπό ψήφιση νόμου, όπως κατά την αμέσως επομένη της διαπίστωσης της παράβασης εργάσιμη μέρα καταχωρίζεται κατηγορητήριο στο δικαστήριο μαζί με αίτηση για έκδοση μονομερούς διατάγματος για αναστολή της λειτουργίας του επηρεαζόμενου υποστατικού, επιχείρησης ή χώρου όπου διεξάγεται οικονομική δραστηριότητα.
2. Για την παράκαμψη της σχετικής νομολογίας ως προς την έκδοση μονομερών διαταγμάτων, στη βάση της οποίας απαιτείται το δικαστήριο να πεισθεί ότι υπάρχει σοβαρό ζήτημα προς εκδίκαση, ορατό ενδεχόμενο επιτυχίας της βάσης της αγωγής, όπως και ότι θα είναι δύσκολο ή αδύνατο να απονεμηθεί πλήρης δικαιοσύνη σε μεταγενέστερο στάδιο χωρίς την έκδοση του εξαιτούμενου διατάγματος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών υπό το φως των πιο πάνω υποβάλλει με την παρούσα έκθεσή της τα υπό αναφορά νομοσχέδια στην ολομέλεια του σώματος όπως αυτά έχουν τροποποιηθεί στο στάδιο της συζήτησης με βάση τις εισηγήσεις της εκτελεστικής εξουσίας, επιφυλάσσοντας τις θέσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών που εκπροσωπούνται σε αυτήν κατά τη συζήτησή τους στην ολομέλεια του σώματος.

18 Ιουνίου 2020

ΤΙ/ΝΚ/ΜΓ
(Αρ. Φακ.: 23.01.061.086-2020 23.01.061.087-2020)